

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2009 - 2014

Комисия по регионално развитие

2009/2230(INI)

4.3.2010

ПРОЕКТОДОКЛАД

относно стратегията на Европейския съюз за региона на Балтийско море и ролята на макрорегионите в бъдещата политика на сближаване (2009/2230(INI))

Комисия по регионално развитие

Докладчик: Wojciech Michał Olejniczak

СЪДЪРЖАНИЕ

	Страница
ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ	3
ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ	7

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно стратегията на Европейския съюз за региона на Балтийско море и ролята на макрорегионите в бъдещата политика на сближаване (2009/2230(INI))

Европейският парламент,

- като взе предвид съобщението на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно Стратегия на Европейския съюз за региона на Балтийско море (COM(2009)0248 окончателен), както и придружаващия стратегията примерен план за действие,
 - като взе предвид заключенията, приети от Съвета на 26 октомври 2009 г., относно стратегията на Европейския съюз за региона на Балтийско море,
 - като взе предвид своята резолюция от 16 ноември 2006 г. относно Балтийска стратегия за Северното измерение (2006/2171(INI))¹,
 - като взе предвид становищата на Европейския икономически и социален комитет за съобщението на Комисията относно стратегия на Европейския съюз за региона на Балтийско море (ЕСО/261) и за „Макрорегионално сътрудничество – Разгръщане на стратегията за Балтийско море върху други макрорегиони в Европа“ (ЕСО/251),
 - като взе предвид становището на Комитета на регионите от 21 и 22 април 2009 г. за „Ролята на териториалните власти в новата стратегия за Балтийско море“,
 - като взе предвид становището по собствена инициатива на Комитета на регионите, озаглавено „Бяла книга на Комитета на регионите за многостепенното управление“, CdR 89/2009 оконч.,
 - като взе предвид член 48 от своя правилник,
 - като взе предвид доклада на комисията по регионално развитие, както и становищата на комисията по външни работи, комисията по околна среда, обществено здраве и безопасност на храните, и комисията по транспорт и туризъм (A7-0000/2010),
- А. като има предвид, че след разширяването на Европейския съюз през 2004 г. Балтийско море реално се превърна във вътрешно море на Съюза, явявайки се едновременно обединяващ елемент и специфично предизвикателство, и че страните от този регион показват значителна взаимозависимост и се сблъскват със сходни предизвикателства,
- Б. като има предвид, че стратегията за региона на Балтийско море е пилотен проект за бъдещите стратегии за макрорегионите, като басейна на река Дунав, Средиземно море, Алпите или Атлантическата дъга, и че успешното изпълнение на тази стратегия ще има пряко влияние върху прилагането на бъдещите стратегии,

¹ Приети текстове, P6_TA(2006)0494

- В. като има предвид, че идеята за създаване на функционални региони, групирани около общи цели или проблеми на развитието, може да допринесе за повишаване на ефективността на регионалната политика на Европейския съюз,
- Г. като има предвид, че за да се повиши ефективността на регионалната политика, особено с оглед на предвидената за след 2013 г. реформа, следва да се направи всичко възможно, за да се подкрепи и развие концепцията за възприемане на интегриран подход и изготвяне на стратегии за макрорегионите, приложими към целия Европейски съюз, но че тяхното изпълнение не трябва да води до ренационализация на политиката на сближаване,
1. изразява задоволство от факта, че стратегията за Балтийско море, за която Парламентът настоява от 2006 г. насам, беше приета от Комисията и се ползва с подкрепата на Европейския съвет;
 2. приветства по-конкретно факта, че тази стратегия е резултат от обширна консултация със заинтересованите страни в държавите-членки, не само на равнище национални, регионални и местни органи, но и на равнище академични и бизнес среди, както и неправителствени организации; изразява убеждение, че процесът на консултация и приобщаване на партньорите от самото начало на работата по стратегията е определящ фактор за нейния успех;
 3. изразява убеждение, че новите рамки на сътрудничество, основани на предвидените в стратегията принципи на интегриран подход, ще открият пътя за по-рационално и ефективно използване на ресурсите, предназначени за финансиране на защитата на околната среда и развитието в региона на Балтийско море, както чрез фондовете на Общността и националните бюджети, така и с помощта на различни финансови институции;
 4. подчертава необходимостта от извършване на оценка на въздействието на северноевропейския газопровод и други подобни проекти върху околната среда, както и от бдителност относно това строителството на газопроводи да не пречи на условията на морския транспорт;
 5. изтъква стратегическото значение на региона на Балтийско море за разработването на проекти за използване на възобновяеми енергийни източници, като например вятърна енергия или биомаса, каквито има в този регион;
 6. подчертава необходимостта от създаване на мрежа за комуникации и транспорт (морски, сухопътен и въздушен), която да е ефективна и екологична;
 7. подчертава, че в басейна на Балтийско море съществуват големи различия по отношение на икономиката и иновациите, и че следва да се повиши потенциалът на добре развитите региони, както и да се намалят неравенствата, за да се създаде в кратък срок висококонкурентно пространство на споделен просперитет, което е крайно необходимо с оглед на застаряването на населението;
 8. изисква да се пристъпи, в рамките на стратегията за Балтийско море, към

предефиниране и задълбочаване на отношенията между Европейския съюз и съседните страни извън Съюза, чиито територии са част от функционални зони на даден макрорегион или оказват пряко влияние върху тях;

9. призовава държавите-членки и техните региони да използват структурните фондове, планирани за периода 2007—2013 г., за да окажат възможно най-голяма подкрепа на изпълнението на стратегията, като същевременно осъзнава трудностите, свързани с изменението на оперативните програми в рамките на настоящия програмен период;
10. изразява убеждение, че мерките, приети в рамките на всички секторни политики с териториално измерение, по-конкретно общата селскостопанска политика, политиката в областта на рибарството или промишлената политика, както и въвеждането на общо ползване на наличните ресурси, предназначени за формулираните общи цели за дадена територия, е условие за успеха на настоящата стратегия и изпълнението на амбициозните цели в рамките на бъдещите макрорегионални стратегии; за тази цел настоятелно призовава за преразглеждане на политиките от гледна точка на новите предизвикателства и за установяване на адекватни организационни структури на равнище общностни институции;
11. изразява своето убеждение, че териториалното измерение на стратегията ще допринесе за развитието и конкретизирането на размисъла за териториалното сближаване, което Договорът от Лисабон поставя на равни начала с икономическото и социалното сближаване;
12. приветства задълбочаването на сътрудничеството между държавите и регионите на равнище макрорегиони, както и изготвянето на нови общи стратегии за действие;
13. подчертава, че стратегията за региона на Балтийско море трябва да се разглежда като процес, чиито принципи за действие и сътрудничество се развиват непрекъснато и чиято главна цел е да изработи оптимални механизми, които да могат да бъдат приложени към бъдещите макрорегионални стратегии;
14. изразява убеждение, че териториалното сътрудничество в рамките на макрорегионалните стратегии може да допринесе значително за ускоряване на процеса на интеграция благодарение на по-активното участие на гражданското общество в процеса на вземане на решения и прилагането на конкретни действия; с оглед на това подчертава, че макрорегионалните стратегии следва да вземат под внимание социалното, културното и научното измерение;
15. подчертава необходимостта от постоянно стимулиране на развитието в областта на образованието, обучението и научните изследвания, и насърчава държавите-членки да си сътрудничат по-тясно в тази насока;
16. подчертава, с оглед на принципа на субсидиарност и възможностите за сътрудничество на местно и регионално равнище, че създаването на структура за ефективно сътрудничество на няколко равнища е от първостепенно значение;
17. изразява убеждение, че концепцията за макрорегионите разполага с много силен

потенциал за оптимизиране на действията за справяне с предизвикателствата и проблемите, които възникват на дадена територия, и за оползотворяване на наличните ресурси;

18. с голям интерес очаква резултатите от анализа на първите изводи и обратна информация във връзка с изпълнението на стратегията за региона на Балтийско море, които ще спомогнат за намирането на възможни източници и методи на финансиране на макрорегионалните стратегии, и ще бъдат извор на вдъхновение и модел за новите макрорегиони;
19. подчертава необходимостта, с оглед на доброто функциониране на бъдещите макрорегионални стратегии, Комисията да уреди въпроса за човешките и финансовите ресурси, от които се нуждае;
20. приканва Комисията, с оглед на необходимостта от извършване на междинна оценка на изпълнението на стратегията за Балтийско море, да изготви старателно конкретни инструменти и критерии за оценка на проектите, основани на показатели за сравнение;
21. призовава Комисията, държавите-членки и своите членове да определят характера, който да имат макрорегионалните стратегии, и метода, който да се прилага при тяхното планиране (като отделни програми или в рамките на политиката на сближаване), както и да определят кой ще отговаря за тяхното прилагане, какъв метод трябва да се използва за тази цел и по линия на кои фондове ще бъдат отпуснати необходимите средства за тяхното финансиране;
22. възлага на председателя на Парламента да препрати настоящата резолюция на Съвета и Комисията.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

В епохата на глобализацията, на бързо протичащи изменения на климата и демографски изменения и на засилена икономическа конкуренция, все по-често изглежда, че възникващите проблеми и предизвикателства не признават нито административни, нито политически граници.

Следователно сме изправени пред необходимостта да изготвим конкретни решения за тези предизвикателства, към които следва да приспособим съществуващите политически и финансови инструменти.

Именно в този контекст възникна понятието „макрорегион“ — функционални територии, групирани около общи цели или проблеми на развитието, които споделят общи географски характеристики и условия.

Стратегията за региона на Балтийско море е първият и единствен до момента опит за създаване на обща комплексна стратегия за развитие за този вид макрорегиони.

Както се посочва в съобщението на Комисията¹, „регионът на Балтийско море е изключително разнородна област по отношение на икономиката, околната среда и културните си традиции, но при все това разглежданите страни имат много общи ресурси и показват значителна взаимозависимост“. Поради тази зависимост и поради необходимостта да се посрещнат сходни предизвикателства, следва да се предприемат общи действия в рамките на стратегията за региона на Балтийско море.

Стратегията беше одобрена след обширна консултация със заинтересованите страни в държавите-членки, които включваха, освен съответните органи на публичните институции, академичните и бизнес среди, както и неправителствени организации. Процесът на консултация и на приобщаване, още от самото начало, на партньорите към работата по изготвянето ѝ, следва сам по себе си да се счита за успех. Тази работа доведе до предложение за нова форма на сътрудничество в Европейския съюз. Регионите, включващи осем държави-членки на Съюза, но и държави извън ЕС, наброяващи близо сто милиона жители, могат да разработват проекти, да определят приоритети и да прилагат мерки, обслужващи общите им цели. Главната цел трябва да бъде да се гарантира адекватна защита на околната среда и хармонично икономическо и социално развитие.

Стратегията се основава на четири компонента, които целят по-ефективното оползотворяване на общностните програми и националните политики, а именно:

- защита на околната среда;
- увеличаване на просперитета на региона;
- повишаване на достъпността и привлекателността;
- гарантиране на безопасността и защитата на региона.

Освен това, стратегията беше подразделена на 15 приоритетни области, като бяха определени повече от 70 водещи проекта.

¹ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно Стратегията на Европейския съюз за региона на Балтийско море (COM(2009) 248 окончателен, 10 юни 2009 година).

Отправна точка на стратегията бяха вече разработените в региона на Балтийско море проекти и инициативи в рамките както на Съюза, така и на прякото сътрудничество между държавите-членки в този регион. Тези проекти и инициативи обаче бяха вписани в новите рамки на сътрудничество и бяха поставени на основата на принципа на интегриран подход на водената политика.

За да може разработената стратегия да постигне целите си, безспорно от жизненоважно значение е да се координират мерките, предприети в рамките на всички политики с териториално въздействие, тъй като само ако се обединят мерките и наличните ресурси, насочени към формулираните общи цели за дадена територия, е възможно да се постигнат оптимални резултати. Ефективно решение на предизвикателствата, като изменението на климата, ще бъде намерено тогава, когато вземем под внимание другите политики, които оказват пряко влияние върху тях (например рибарството или общата селскостопанска политика).

Стратегията предлага също укрепване на сътрудничеството със съседните страни извън Съюза, чиято територия е част от функционална област, обособена в рамките на даден макрорегион, или влияе пряко върху нея. Така например, когато се следи за чистотата на водите на Балтийско море, не може да се пренебрегва фактът, че в него се вливат реките от някои държави, които дори нямат пряк излаз на това море.

Главното предизвикателство пред изпълнението на стратегията за региона на Балтийско море е създаването на адекватна структура за сътрудничество, както и на ефективни форма на координация и система на управление.

Все пак Комисията следва да бъде стратегическият център на интегрирания контрол върху нейното изпълнение. Има обаче поводи за безпокойство за това дали Комисията към момента разполага с достатъчно финансови и човешки ресурси, за да може да изпълни ефективно тази задача.

Държавите-членки обаче са тези, които са отговорни за самото изпълнение на стратегията. Всъщност изглежда създаването на нови организационни и административни структури не е подходящо и няма да допринесе за повишаване на ефективността.

Този тип подход, разбира се, изисква допълнителна организационна работа и широко сътрудничество между институциите, организациите и партньорите в рамките на различните европейски, национални, регионални и местни политики, в съответствие с принципа на многостепенното управление, препоръчан по-конкретно от Комитета на регионите¹.

В духа на този принцип именно на регионалните органи, неправителствените организации и сдруженията, които най-добре познават положението, в което се намират, и възможностите си, се пада отговорността да изпълнят проектите в рамките на стратегията. Успехът ѝ ще зависи именно от техните действия.

Освен това, за да не бъде идеята за интегрирания подход просто един лозунг, стратегията да не остане само набор от различни проекти, а да може да има добавена стойност, е необходимо да се изложат конкретни изисквания на оценката, основаващи се на редица показатели за сравнение. Важно е докладът относно изпълнението на

¹ Становище по собствена инициатива на Комитета на регионите „Бяла книга на Комитета на регионите за многостепенното управление“, CdR 89/2009 оконч.

стратегията, обявен за 2011 г., да представи реален образ на нейните постижения и трудности, което да позволи на полското председателство да внесе евентуални корекции и подобрения, за да й даде нов тласък за в бъдеще.

Следва също така да се обмисли възможността опитът, натрупан при изпълнението на стратегията, да се оползотвори и по-конкретно, да се отговори на въпроса дали това е подходящата посока на развитие на политиката на сближаване и дали именно по този начин следва да се развива сътрудничеството в рамките на Европейския съюз в макрорегиони като басейна на Дунав, Средиземноморския басейн или алпийските области. Дали създаването на макрорегиони — функционални области, състоящи се от региони, групирани около общи цели или проблеми на развитието, които споделят общи географски характеристики и условия — е ефективен начин за посрещане на предизвикателствата на бъдещата политика на сближаване?